

Skapat av
Eriksson Tom, PLnpb Konsult
Ärendenummer
[Ärendenummer]

Dokumentdatum
2023-05-15

Konfidentialitetsnivå
1

Uppdatering av regeringsuppdrag - Implementering av bärighetsklass 4

Innehåll

Sammanfattning	3
1 Inledning	4
2 Region Väst	4
2.1 Utfall 2022	4
2.2 Implementeringsplan 2023-2025	4
3 Region Mitt	5
3.1 Utfall 2022	5
3.2 Implementeringsplan 2023-2025	5
4 Region Nord	6
4.1 Utfall 2022	6
4.2 Implementeringsplan 2023-2025	6
5 Region Stockholm	7
5.1 Utfall 2022	7
5.2 Implementeringsplan 2023-2025	7
6 Region Öst	7
6.1 Utfall 2022	7
6.2 Implementeringsplan 2023-2025	8
7 Region Syd	8
7.1 Utfall 2022	8
7.2 Implementeringsplan 2023-2025	9

Sammanfattning

Generellt sett har endast färre justeringar skett jämfört mot den ursprungliga implementeringsplanen som publicerades 2020. Utgångspunkterna för respektive regions strategiska arbete med implementering av BK4 kvarstår i stora drag, med undantag för Region Väst. I Region Väst har justeringar skett jämfört mot föregående års uppdatering där den påtagliga ökningen av antalet kilometer är resultatet av en genomgående och fördjupad inventering.

I föregående års uppdatering av regeringsuppdraget förväntades att upp emot 65 procent av det strategiska vägnätet för tung trafik är öppet för BK4 vid slutet av år 2023. I denna reviderade version framgår det att ca 67 procent av det strategiska vägnätet för tung trafik förväntas vara upplåtet för BK4 under 2023. I det ursprungliga regeringsuppdraget förväntades implementeringsplanen att bidra till att upp emot 60 procent av det strategiska vägnätet för tung trafik är öppet för BK4 vid slutet av år 2025, och i denna reviderade version förväntas ca 70 procent vara upplåtet.

Trafikverkets ambition med den fortsatta implementeringen är att BK4-vägnätet ska fortsätta att utvecklas och att hela BK1-vägnätet på sikt blir BK4. Enligt den implementeringsplan som redovisas i denna rapport förväntas ca 48 procent av det statliga vägnätet vara upplåtet för BK4 vid slutet av år 2025. Det skulle motsvara att upp emot 70 procent av det strategiska vägnätet för tung trafik är öppet för BK4 vid slutet av år 2025. Det innebär att Trafikverket närmar sig målsättningen i den nationella planen att fullfölja nuvarande plan och upplåta uppemot 70–80 procent av det strategiska vägnätet för tyngre transporter, samt fortsatt satsa på BK4 med målet att kunna upplåta uppemot 80–90 procent till 2033.

1 Inledning

Trafikverket fick formellt uppdraget i regleringsbrevet 2019-12-17 (I2019/03374/US, I2019/03329/SVS (delvis), I2019/00354/US) att:

Trafikverket ska upprätta en genomförandeplan avseende hur delar av det statliga vägnätet avses att upplåtas för bärighetsklass 4 (BK4). Planen ska omfatta en redogörelse av hur stor andel av det statliga vägnätet som har upplåtits för BK4. Trafikverket ska även redogöra för hur myndigheten bidrar med generell information till kommuner och andra väghållare i frågor rörande upplåtande av vägnät för BK4.

Uppdraget redovisades till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) den 23 april 2020. Istället för att redovisa för en längre period än tre år valde Trafikverket att årligen redovisa en uppdaterad genomförandeplan på Trafikverkets hemsida, vilket genererar en rullande implementeringsplan som är mer detaljerad de tre första åren. Denna publicering är en uppdatering av den ursprungliga implementeringsplanen från 2020.

I denna rapport redovisas en utfallet från föregående år (2022) samt en genomförandeplan på vägnätets nivå för perioden 2023-2025, vilken även konkretiserats för olika delar av landet (Trafikverkets regioner).

Under nästa år (2024) kommer utfallet från 2023 samt en genomförandeplan på vägnätets nivå för perioden 2024-2026 att redovisas.

2 Region Väst

2.1 Utfall 2022

Under 2022 upplät Region Väst totalt ca 900 km väg till BK4, vilket innebär att ca 26 procent av det totala vägnätet, vilket motsvarar ca 47 procent av det utpekade strategiska vägnätet upplåtits till BK4. Detta är samma nivå som prognostiserades i föregående års uppdatering av implementeringsplanen. Merparten av det upplåtna vägnätet har skett med krav på dubbelmontage.

2.2 Implementeringsplan 2023-2025

Totalt planeras ca 1740 km statligt km statligt vägnät kunna upplåtas till BK4 under 2023, vilket ska jämföras med de 30 km som prognostiserades i det uppdaterade regeringsuppdraget 2022. Den påtagliga ökningen av antalet kilometer är resultatet av en genomgående och fördjupad inventering som regionen lät genomföra under 2022. Genom att projektledare och beläggningsspecialister studerade driftområde för

driftområde upptäcktes att flera vägar som tidigare pekats ut som kritiska i själva verket bedöms kunna hålla för BK4. Det vägnät som förväntas upplåtas under 2023 är, liksom merparten av tidigare uppklassningar, sådant som inte har bedömts kräva några åtgärder. Merparten av det BK4-vägnät som förväntas upplåtas kommer att villkoras med krav på dubbelmontage, även om en relativt stor andel också klassas utan kran på dubbelmontage (väg E6 och väg E20).

Andelen statliga vägar med BK4 beräknas under 2024 att öka till ca 35 procent. Det strategiskt utpekade nätet för tung trafik som är öppnat för tung trafik beräknas öka med ca 125 km, vilket motsvarar ca 65 procent. Siffrorna baseras dels på projektet E20 genom Skaraborg, som planeras för färdigställande under året.

3 Region Mitt

3.1 Utfall 2022

Under 2022 öppnades ett kluster av vägar i norra Dalarna samt i norra Jämtland för BK4. Längs väg 315 i Västernorrland påbörjades ett arbete med att byta ut tre broar. När temporära beredskapsbroar lagts på plats kunde vägen öppnas för BK4 och möjliggöra öppnandet av ett antal vägar in i Härjedalen.

Under 2022 ökade andelen statliga vägar med BK4 i regionen till ca 52 procent, varav ca 63 procent på det strategiskt utpekade vägnätet.

3.2 Implementeringsplan 2023-2025

Inför 2023 har regionen sett över hela BK1-vägnätet för att öppna upp alla kvarvarande vägar som inte har någon bärighetsbegränsning på bro eller vägbyggnad under året. Utöver det är avsikten att öppna ett kluster av vägar i centrala Dalarna (Leksand/Rättvik) tillsammans med ett område runt Edsbyn för BK4. Regionen kompletterar också med ett antal vägar i Västernorrland när bron över Ångermanälven vid Edsforsen är förstärkt. Andelen statliga vägar med BK4 beräknas under 2023 att öka till ca 71 procent. Det strategiskt utpekade nätet för tung trafik som är öppnat för BK4 beräknas öka till ca 78 procent.

Under 2024 kommer regionen att se över kvarvarande delar av det strategiska vägnätet för tunga transporter som ännu inte är öppnat och öppna de delar som bedöms hålla för BK4 i alla fyra län. Avsikten är att öppna vägar som förstärkts under året eller där en begränsande bro blivit åtgärdad. Andelen statliga vägar med BK4 beräknas under 2024 att öka till ca 76 procent. Det strategiskt utpekade nätet för tung trafik som är öppnat för tung trafik beräknas öka med ca 70 km, vilket inte påverkar den totala procentsatsen på ca 78 procent.

Under 2025 kommer regionen att arbeta enligt samma strategi som under 2024. Andelen statliga vägar med BK4 beräknas under 2025 att öka till ca 77 procent. Det strategiskt utpekade nätet för tung trafik som är öppnat för tung trafik beräknas öka med ca 70 km, vilket inte påverkar den totala procentsatsen på ca 79 procent.

4 Region Nord

4.1 Utfall 2022

Under 2022 öppnades ytterligare 210 km för BK4 i regionen, vilket var i linje med den inrapporterade prognosen från föregående års rapport på 200 km. Totalt har ca 6 600 km upplåtits till BK4 fram till och med 2022. Detta motsvarar ca 60 procent av det strategiskt utpekade vägnätet, eller ca 37 procent av hela det statliga vägnätet inom regionen. Under året öppnades viktiga stråk som Bro över Torne älv i Övertorneå, som även är en viktig gränspassage, samt Bro över Kalix älv i Kalix som var den sista delen av E4-stråket i Region Nord för BK4. Även länken ut till Skellefteå hamn från E4 samt väg 827 Sundgrundsrännan öppnades under 2022.

Under 2022 har följande tre viktiga broar färdigställts för kommande BK4-öppnande:

- Portbron, som är den sista länken på E12 i sin helhet och mot Norge,
- Bro över Bjurselebäcken, som är en för näringslivet viktig väg för transporter till terminalen i Bastuträsk
- Utbyte av bro över kommunal gata i Skellefteå, som är viktig för Bolidens transporter.

4.2 Implementeringsplan 2023-2025

Under våren 2023 öppnas ytterligare ca 400 km väg för BK4 i regionen, bland annat sista delen av E12, Harrickberget – Riksgränsen, samt väg 99 från Pajala till Kaunisvaara som är viktig för all kringverksamhet vid gruvbrytningen i kommunen. Prognosen från föregående år följs och under 2023 färdigställs två för näringslivet viktiga broar, E4 tpl Lampen och väg 372 Bro över allmän väg Skellefteå hamn.

Under 2024 kommer upplåtande med dubbelmontage att ske, exempelvis sista delen av E45 förväntas upplåtas under året. Andelen statliga vägar med BK4 beräknas under 2024 att öka till ca 63 procent. Det strategiskt utpekade nätet för tung trafik som är öppnat för tung trafik beräknas öka till ca 40 procent.

Prognosticerat öppnande fram till 2025 är ca 64 procent av det strategiskt utpekade vägnätet och ca 41 procent av de statliga vägarna.

5 Region Stockholm

5.1 Utfall 2022

Under 2022 uppläts ett vägnät i de nordligaste respektive sydligaste delarna av Stockholm län, däribland del av E4, E18 och E20. Det har även genomförts BK4-åtgärder på Essingebroarna. Det upplätta vägnätet kopplar an till angränsade län samt binder ihop Kapellskärs han norrut. Två utredningspaket innehållandes bärighetsutredningar för ett flertal broar har genomförts under året. Ett av utredningspaketen har pausats på grund av höga utredningskostnader och långa tidsplaner för framtagande av åtgärdsförslag, vilket innebär förseningar i utredningen av ett antal broar.

I föregående års implementeringsplan förväntades ett BK4-vägnät på Gotland att upplätas. Men på grund av administrativa komplikationer samt set inkomna kompletteringar försenades dock upplåtandet, och preliminär tidplan är att vägarna öppnas för BK4-trafik under våren 2023.

Det som har stått i fokus för upplåtandet av BK4-vägnätet på Gotland har varit att åstadkomma ett huvudvägnät för tunga transporter som binder ihop de viktigaste målpunkterna, inte minst kopplat till kalkstensindustrin.

Under 2022 ökade andelen statliga vägar med BK4 i regionen till ca 6 procent, varav ca 7 procent på det strategiskt utpekade vägnätet.

5.2 Implementeringsplan 2023-2025

Under perioden 2023-2025 är ett ytterligare upplåtande av BK4-vägnät i Stockholm län planerat. Prioriterat geografiskt område är Södertörn och Roslagen, i enlighet med den strategi för BK4 i Stockholm län som presenterades i det ursprungliga regeringsuppdraget.

Vid slutet av 2023 uppskattas ca 13 procent av det statliga vägnätet i region Stockholm vara upplätet för BK4, vilket motsvarar ca 15 procent av strategiskt viktigt vägnät för tunga transporter. Till 2025 uppskattas ca 22 procent av det statliga vägnätet vara upplätet, vilket motsvarar ca 25 procent av det strategiskt viktiga vägnätet för tunga transporter.

6 Region Öst

6.1 Utfall 2022

Trafikverkets region Öst har i enlighet med kända bärighetsbegränsningar i brokonstruktioner och vägavsnitt upplätit 114 km väg i Örebro län, 640 km väg i Östergötlands län samt 115 km väg i Södermanlands län. Totalt uppgår det genom detta till ca 70 procent av det utpekade vägnätet för näringslivets transporter i regionen.

Det finns fortsatt utmaningar med ett upplåtande av ett sammanhängande vägnät för BK4, så att den samlade funktionen uppstår i regionen och med övriga landet. Några av regionens nationella stamvägar och riksvägar har begränsande brokonstruktioner som kräver åtgärder med långa ledtider för genomförande. Regionen gränsar även mot fyra andra Trafikverksregioner, vilket kan innebära utmaningar om samordning som kan finnas vid föreskriftsarbeten över gränser och synkronisering av upplåtelsestider rent administrativt.

Utgångspunkten för regionens implementeringsarbete med de vägar som har upplåtits för BK4 har fortsatt grundats i det Strategiskt utpekade vägnätet för tunga transporter.

6.2 Implementeringsplan 2023-2025

Under 2023 förväntas 330 km väg i Uppsala län, och 260 km väg upplåtas för BK4 i Västmanlands län. Föreskrifterna förväntas träda i kraft efter halvårsskiftet. Med de planerade upplåtelseerna år 2023, ser regionen att ca 44 procent av det totala vägnätet samt ca 80 procent av det utpekade näringslivsvägnätet är upplåtet vid utgången av året.

Regionen har fortsatt ett antal vägavsnitt med begränsningar i broar och vägsträckor med behov av förstärkningsåtgärder eller utbyten till ny bro som sätter begränsningar för ett sammanhållet vägnät.

Takten i upplåtelse kommer att minska generellt under kommande treårsperiod. Beroenden finns till ett 20-tal brorekonstruktionsarbeten med långa ledtider samt genomförande av vägutredningar och bärighetsförstärkningar på vissa sträckor för att klara upplåtandet på ett sammanhållet Europa- och riksvägnät för Bärighetsklass 4.

Under 2024-2025 planerar regionen att genomföra mer sparsamma mängder upplåtelse och justeringar beroende på färdigställande av rekonstruktioner. Trafikverket för fortsatt dialog med kommunala väghållare. Vägar som direkt berörs av långa ledtider för genomföranden än beräknat är E4 genom Nyköping, E18 genom Örebro och Karlskoga, samt vissa nationella stamvägar som riksväg 50, 56 samt regionala riksvägarna 55, och 68. Vilka gemensamt står för en icke önskvärd situation utifrån vägarnas samlade funktion för godstrafiken i regionen och för Näringslivets vilja att se ett sammanhängande nät för BK4. Regionen förväntas uppnå under perioden 2023-2025 över 75 procent av det strategiskt utpekade nätet för tung trafik till och med år 2025.

7 Region Syd

7.1 Utfall 2022

Under 2022 kompletterade regionen BK4-vägnätet i Skåne med ytterligare ca 230 km. I regionen kvarstår brister på både Europavägar och Riksvägar inom regionen i form av broar som inte klarar BK4, vilket låser viktiga stråk för näringslivet. Regionen

Skapat av
Eriksson Tom, PLnpb Konsult

Dokumentdatum
2023-05-15

har prioriterat ett 30-tal broar och beroende på om de pågående bärighetsberäkningarna visar att vissa broar kan klassas upp till BK4 utan åtgärd avser regionen att så fort som möjligt öppna respektive sträcka för BK4.

Under 2022 ökade andelen statliga vägar med BK4 i regionen till ca 66 procent, varav ca 40 procent på det strategiskt utpekade vägnätet.

7.2 Implementeringsplan 2023-2025

Andelen BK4 vägar i regionen ligger i linje med den plan som presenterades i det ursprungliga regeringsuppdraget 2020, och fokus har varit att öppna vägar på det "Strategiska vägnätet för tyngre transporter". Bedömningen är att BK4-öppnandet framåt kommer ske i mindre omfattning per år (antal km) eftersom det behöver genomföras flertalet bärighetsåtgärder på de mindre vägarna innan de anses lämpliga för BK4.

Under 2023 öppnas ytterligare ca 440 km väg för BK4 i regionen. Prioriterat inom regionen är främst kategori 3-vägar för inom det strategiska vägnätet för tyngre transporter, kopplingar till Region Öst och Region Väst, samt eventuella kompletteringar i samtliga län utifrån bärighetsutredningarna på broar. Andelen statliga vägar med BK4 beräknas under 2023 att öka till ca 42 procent. Det strategiskt utpekade nätet för tung trafik som är öppnat för BK4 beräknas öka till ca 70 procent.

Under 2024 kommer regionen att prioritera kategori 3 och 4-vägar inom det strategiska vägnätet för tyngre transporter. Andelen statliga vägar med BK4 beräknas under 2024 att öka till ca 44 procent. Det strategiskt utpekade nätet för tung trafik som är öppnat för BK4 beräknas öka till ca 73 procent.

Under 2025 kommer regionen att prioritera kategori 4-vägar inom det strategiska vägnätet för tyngre transporter. Andelen statliga vägar med BK4 beräknas under 2025 att öka till ca 45 procent. Det strategiskt utpekade nätet för tung trafik som är öppnat för BK4 beräknas öka till ca 75 procent.

Regionen kommer fortsatt att beakta näringslivets behov för prioritering av vägnät/sträckor, och de för också en dialog med kommunala väghållare där de är beroende av att knyta ihop det statliga vägnätet.

Skapat av
Eriksson Tom, PLnpb Konsult

Dokumentdatum
2023-05-15

Dokumentegenskaper: Skapat av Eriksson Tom, PLnpb Konsult Ärendenummer [Ärendenummer], Dokumentdatum 2023-05-15, Konfidentialitetsnivå 1, Dokumenttyp PM.

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.